

- еластичність попиту на транспортні послуги, що характеризується ступенем його чутливості на зміну параметрів транспортного обслуговування.

ФОРМУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ КОЛЬОРІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОТОЧУЮЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЗАБУДОВУ

Р. М. ТРИГУБ,

Київський національний університет будівництва і архітектури

(м. Київ, Україна)

E-mail: mai118@ukr.net

Під почуттям кольору розуміється складне сприйняття кольору сучасною людиною, збагачене різними образами, асоціаціями та уявленнями. Колір не тільки надає важливу інформацію про предмет, але й має здатність викликати думки та почуття. Психологічний аспект сприйняття кольору пов'язаний з емоційним, соціально-культурним та естетичним станом людини.

В різних галузях науки вчені відокремлюють фізіологічну та психологічну складові впливу кольору. Основні принципи такого підходу були виявлені наприкінці ХХ століття і мали назву теорія і методологія хроматизму. Хроматизм – міждисциплінарне дослідження реальної людини в реальному світло-колірному оточенні зовнішнього середовища. Назва цього учення походить від давньогрецького поняття «хрома», що включає наступні поняття: колір, як психічне, безпредметне, ідеальне; фарба, як фізичне, предметне, матеріальне;

- офарблення тіла людини, як фізіологічне; емоції, як їхнє інформаційно-енергетичне співвідношення.

В сучасному міському середовищі спостерігаються поєднання позитивних ефектів фактору кольору (пом'якшення помилок у організації урбаністичного середовища, виділення окремих ансамблів і споруд, покращення психологічного комфорту) та гнітючого ахроматизму, що обумовлений застосуванням уніфікованих колористичних рішень. З-поміж сірої маси іноді проглядає зухвала строкатість, породжена випадковістю кольорних сполучень або дисгармонійним поєднанням палітр. У такій ситуації колір витуває як фактор руйнування цілісності та естетики середовища.

Проведемо дослідження сприйняття кольору у рамках системи чинників комфорту, з точки зору асоціацій. Колірні асоціації можна поділити на два простори: «естетична оцінка» та «емоційний стан», що викликаний кольором. Асоціації близькі до символічних і психологіч-

них сприймань кольору можуть бути поділені на групи фізичні, фізіологічні, емоційні, географічні.

1) Фізичні асоціації: вагові (легкі, важкі, повітряні); температурні (холодні, гарячі, теплі); фактурні (м'які, жорсткі, гладенькі, колючі); акустичні (тихі, голосні, дзвінкі, глухі); просторові (глибокі, виступаючі, відступаючі).

2) Емоційні: позитивні (веселі, приємні, свіжі, бадьорі); негативні (сумні, в'ялі, трагічні, напружені, нудні); нейтральні (спокійні, зрівноважені, безознакові).

Колірні асоціації залежать від властивостей самих кольорів та від сприймаючого їх суб'єкта. До власних якостей кольору відносяться його чистота, яскравість, форма колірної плями, місце та значення її в середовищі, матеріал, фактура та ін. Суб'єктивні властивості поділяються на групові та індивідуальні.

Групові – національні фактор, культурні традиції, соціальна належність.

Індивідуальні – вік, стать, культурний рівень і освіта, рід діяльності, особливості нервово-психічного складу.

Для сучасного стану типового міського середовища характерне використання кольору в архітектурі завдяки застосуванню природних будівельних матеріалів; використання штучних облицювальних матеріалів різних палітр внаслідок додавання до них барвників; включення декоративних або живописних елементів у вигляді панно, фресок, мозаїки, вітражів. У новітній період з'являються більш сміливі колірні рішення. Фактор технічного прогресу пропонує нові технологічні підходи, що в результаті впливають на колірні пошуки. На межі XX – XXI століть докорінно змінюють архітектурне середовище такі матеріали як залізобетон, пластмаси, склопластики, хромована сталь та інші нержавіючі метали. Широко застосовуються металопластикові вікна і двері, мембранні покриття, дзеркальні і прозорі вітрини. Архітектура є реальною базою для синтезу мистецтв.

У відкритому архітектурному середовищі важливим є сигнальне та попереджувальне сприйняття кольорів. Яскраве сполучення кольорів має властивість привертати увагу людини (червоний, помаранчевий, жовтий). Зелений відповідає поняттю безпеки. Проте довге перебування в оточенні одного кольору, навіть такого «заспокійливого», як зелений, може призвести до втоми. Це пояснюється тим, що людина звикає до нього і її стомлює одноманітність. Полярні ахроматичні сполучення кольорів (чорний або темно-сірий - білий, чорний або темно-сірий - жовтий) мають попереджувальні властивості, що активно використовується при створенні сигнальних позначок на асфальтованих

покриттях. Колір візуально збільшує або зменшує розміри. Приміщення із стінами світлого ненасиченого кольору, наприклад білого, здається більш просторим, ніж таке саме приміщення із стінами темного насиченого кольору.

Цікавим є виникнення та розповсюдження нового напрямлення малюнку – графіті.

Графіті – нелегальне та заборонене маркування у вигляді символів, слоганів та зображень, які в цілому повинні встановити деяку зрозумілу композицію. Термін в перекладі з грецької означає «неохайні надписи на стінах домів чи огорожах. Крім цього на формування сучасного архітектурного стилю мають вплив вивіски, рекламні щити (рекламний дизайн). З метою привернути увагу спостерігача використовуються кольорові контрасти. Проте, для центру історичного міста не є доцільно розвішувати брендмауери, які відвертатимуть увагу чи псуватимуть композицію цікавих архітектурних ансамблів

Отже при створенні гармонійного колористичного середовища необхідно враховувати, що кожному кольору властива своя емоційна функція. Кольори можуть створювати враження легкості, висоти, тяжкості, широти, змінювати настрій. Спостерігається поєднання ідеї (засобу візуальної стилізації) з архітектурною матеріальною основою. Така взаємодія набуває нових якостей сприйняття людиною форми, кольору, змісту, емоцій в оточуючому її середовищі.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАЛИХ ОЧИСНИХ СПОРУД

І. Ю. ШТОНДА,

Ужгородський національний університет (м. Ужгород, Україна)

E-mail: shtonda16@gmail.com

Сучасне суспільство характеризується все більш відчутними негативними наслідками впливу людської життєдіяльності на навколишнє природне середовище. У містах щільної забудови цей рівень досяг критичної відмітки. Отруюється повітряний простір, поверхневі та підземні водні об'єкти, ґрунт стає не придатним до використання у народному господарстві.

Проблема забруднення навколишнього середовища стає менш гострою у містах та селищах, де дотримуються усі необхідні санітарно-технологічні заходи при експлуатації систем водовідведення. В населених пунктах, де несанкціонована та щільна забудова розташовується у безпосередній близькості до каналізаційних насосних станцій та очи-